

Aan: Gemeente Buren
t.a.v. mevr. W. Drost

Onderwerp: Archeologisch advies concept-rapport locatie dr. A.R.
Holplein 13-15 te Ingen (RA 306)

1. Inleiding

Op 23 december j.l. heeft de ODR van de gemeente Buren opdracht ontvangen voor een archeologisch advies in het kader van de ruimtelijke ordening (ODR productcode C1.15.2). Het betreft de toetsing van een archeologisch conceptrapport voor de locatie dr A.R. Holplein 13-15 in Ingen. Het adviesverzoek is geregistreerd onder zaaknummer 021412590.

Namens de ODR heeft de regioarcheoloog van Rivierenland het onderzoeksrapport bestudeerd en beoordeeld. Deze notitie vormt het deskundige advies aan de gemeente Buren aangaande archeologie.

De volgende stukken zijn ontvangen en/of gebruikt voor het gevraagde advies:

- Conceptrapport *Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek dmv grondboringen Verenigingsgebouw Ingen, Dr. A.R. Holplein 13-15, Ingen, gemeente Buren* (auteur G.M.H. Benerink, SOB-research rapport 2133-1311, december 2013).
- De archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Buren (ADC Heritage, rapport H025, 2008).

2. Aanleiding

Voor de bouw van een nieuw verenigingsgebied in Ingen heeft de gemeente Buren enkele vooronderzoeken laten uitvoeren, waaronder archeologie. Binnen het plangebied van ca 1750 m² zal het verenigingsgebouw een oppervlakte van ca 350 m² beslaan. Het pand wordt grotendeels onderkelderd tot een diepte van ca 3 m beneden maaiveld. Ten westen van het gebouw komen zeven parkeerplaatsen.

Het plangebied heeft volgens de gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart een hoge archeologische verwachting. Voor plangebieden groter dan 1.000 m² die tevens dieper reiken dan 30 cm onder het bestaande maaiveld geldt bij voorkeur behoud in de huidige staat. Mocht dat niet mogelijk zijn dan dient bij planvorming vroegtijdig en voorafgaand aan de vergunningverlening archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden. Deze regeling is overgenomen in het huidige bestemmingsplan Kernen Buren 2013 (art. 40 waarde archeologie 4, archeologisch onderzoeksgebied 2).

Begin december 2013 heeft archeologisch onderzoeksbureau SOB Research uit Heinenoord het archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Notitie

Datum
28-01-2014

Pagina
1 van 4

Ons kenmerk
021412590

Behandeld door
Huib Jan van Oort

Omgevingsdienst
Rivierenland

Burg. van Lidth de Jeudelaan 3
4001 VK Tiel
Postbus 6267
4000 HG Tiel

T 0344 – 579 314
E info@odrivierenland.nl
www.odrivierenland.nl

KvK 56452500
IBAN NL49BNGH0285157841
BTW NL 8521.32.104.B.01

3. Archeologisch onderzoek

3.1 Resultaten

Het archeologisch onderzoek was tweeledig en bestond uit een zeer uitgebreide bureaustudie gevolgd door een verkennend booronderzoek ter plaatse.

Uit het verwachtingsmodel komt naar voren dat het plangebied inderdaad een hoge verwachting heeft. Als gevolg van de ligging op de Ingen stroomgordel kunnen intacte bewoningsresten worden aangetroffen vanaf de ijzertijd tot en met de late middeleeuwen (800 voor Christus tot 1500 na Christus). Vanwege de ligging tegen de oude dorpskern aan (de Wetering geldt als scheidslijn) en de aanwezigheid van bebouwing uit de periode vanaf de vroege 19de eeuw, is er ook sprake van een zeer hoge kans op het aantreffen van archeologisch resten uit de nieuwe tijd.

Naar aanleiding van het booronderzoek kan worden geconcludeerd dat het plangebied ligt op een plek waar eens een overloopgeul van de Ingen stroomgordel liep. Deze is in de loop van de tijd opgevuld geraakt (afzettingen van klei en zand waargenomen). De meer heterogene en humeuze vulling langs de Wetering verraadt dat deze zone langer heeft opengelegen. Het water stroomde hier niet of nauwelijks, waardoor het organische materiaal kon ontstaan. De huidige Wetering vormt het laatste restant van dit proces (restgeul).

Het bovenste niveau is antropogeen van aard (opgebrachte grond c.q. door menselijk toedoen bewerkte en geroerde lagen), bestaande uit een diepere laag (ca 1 m onder maaiveld) met houtskoolspikkels, wat puin, kiezels, scherp gereduceerd gebakken aardewerk, een botfragment en mogelijk fosfaten (datering op basis van aardewerk hoogstwaarschijnlijk late middeleeuwen) en een ondiepere laag (ca 50 cm onder maaiveld) met meer puin, mortel, kiezels, aardewerk en glas, allen te dateren in de nieuwe tijd vanaf eind 17de / begin 18de eeuw.

Op basis van de bevindingen adviseert SOB Research een vervolgonderzoek uit te laten voeren in de vorm van een Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. proefsleuven.

3.2 Bevindingen regioarcheoloog

Het onderzoek en de rapportage zijn door SOB Research conform de huidige versie 3.2. van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie uitgevoerd. Het bureauonderzoek is zeer uitgebreid gedaan en levert daardoor goede informatie op van het plangebied. De gespecificeerde archeologische verwachting, de basis voor het veldonderzoek, is daardoor ook uiterst compleet.

Uit de bureaustudie blijkt dat het plangebied de afgelopen eeuwen veelvuldig bebouwd is geweest. Dit beeld wordt bevestigd door het booronderzoek. Op een aardewerk scherf na die vermoedelijk laatmiddeleeuws is (mogelijk zelfs Romeins), wijst niets in het plangebied op bewoning die ouder is dan het einde van de 18de eeuw. In deze periode worden langs de Wetering de overwegend houten boerderijen met hun ronde hooibergen geleidelijk aan vervangen door stenen opvolgers. Anno 21ste eeuw is hiervan weinig meer over.

Restanten van boerderijen uit de nieuwe tijd (dus na de middeleeuwen) worden niet vaak onderzocht. Het landelijke beleid, althans de algemene tendens bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, richt zich nadrukkelijk niet op ondergronds erfgoed uit deze periode (wel op het gebouwde erfgoed overigens). Dat wordt overgelaten aan de lagere overheden. Maar die doen zelden iets aan onderzoek in deze periode. Het ontstaan en de ontwikkeling van middeleeuwse dorpen en steden wordt doorgaans wel opgepakt door gemeenten. Enerzijds is de nieuwe tijd in het landelijk gebied een periode waarover archeologisch gezien relatief weinig bekend is. Anderzijds is het een periode waarvan nog relatief veel bewaard is gebleven. De noodzaak om door middel van archeologie aan kennisvermeerdering te doen is daardoor beperkt.

SOB Research concludeert terecht dat het plangebied na het vooronderzoek nog een hoge verwachting heeft. De kans dat materiaal uit de ijzertijd tot pakweg de vroege middeleeuwen wordt aangetroffen is nog steeds aanwezig, maar met het vooronderzoek in het achterhoofd wel een heel stuk minder waarschijnlijk. Het is zeker dat bij vervolgonderzoek meer resten uit de nieuwe tijd tevoorschijn worden.

4. Conclusie en advies/aanbevelingen

Ondanks het feit dat archeologische resten uit de nieuwe tijd (1500 – 1950 AD) aangetroffen worden aan het dr.A.R. Holplein 13-15, adviseert de regioarcheoloog de gemeente Buren de aanbevelingen van SOB Research niet over te nemen. De gedachte is dat archeologisch onderzoek voor deze locatie geen noemenswaardige kenniswinst op zal leveren voor de nieuwe tijdse bewoningsgeschiedenis. Daar komt bij dat het plangebied relatief klein is, de afgelopen anderhalve eeuw meerdere malen bouw en sloop heeft meegemaakt en dat de nieuwbouw ook een relatief klein deel onbebouwd terrein zal omvatten.

Met deze aanbeveling aan de gemeente Buren kan het plangebied voor verdere ontwikkeling vanuit archeologisch oogpunt vrijgegeven worden. Archeologisch vervolgonderzoek is niet aan de orde.

Het volgende is van toepassing m.b.t. het van archeologisch onderzoek vrijgestelde plangebied.

Het is niet uit te sluiten dat binnen het van professioneel archeologisch onderzoek vrijgestelde plangebied, ondanks de wettelijke vrijstelling, toch relevante archeologische sporen en vondsten in de bodem verborgen zijn en dat deze in de uitvoeringsfase van de graafwerkzaamheden aan het licht komen. Voor dergelijke vondsten bestaat een wettelijke meldingsplicht op grond van artikel 53 van de Monumentenwet.

Om er voor te zorgen dat aan deze wettelijke plicht wordt voldaan bij het eventueel aantreffen van sporen en/of vondsten tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, is het verzoek om navolgende tekst in de vergunning op te nemen:

Vondstmelding

Ondanks de vrijstelling voor archeologisch onderzoek is niettemin de kans aanwezig dat archeologische sporen en vondsten in de bodem aanwezig zijn en dat deze in de uitvoeringsfase van de sloop-, bouw-, sanerings- of graafwerkzaamheden aan het licht komen. Voor dergelijke vondsten bestaat een wettelijke meldingsplicht ex. art. 53 Monumentenwet. Opdrachtgever verplicht de aannemer(s) dan ook om attent te zijn op eventuele vondsten en/of sporen tijdens de graafwerkzaamheden en verplicht hen archeologische vondsten onverwijld te melden bij de Minister van OCW, vertegenwoordigd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort. De lokale overheid, i.e. de gemeente Buren, wordt door de melder tevens direct in kennis gesteld van de vondsten en /of sporen.